

REPUBLIKA CRNA GORA
MINISTARSTVO POLJOPRIVREDE,
ŠUMARSTVA I VODOPRIVREDE

BILTEN

11 – 2007 Živa stoka

AGRARNI MARKETIŠKI INFORMACIONI SISTEM
CRNE GORE

14. mart 2007. Vol. 2, Broj 11

Ministarstvo poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede Crne Gore www.minpolj.vlada.cg.yu
www.amiscg.org

Ponuda na stočnim pijacama	2-3
Pregled cijena žive stoke	3-7
Mušice na farmama	8-9

PONUĐA NA STOČNIM PIJACAMA

Trend slabe ponude stoke na stočnim pijacama u Crnoj Gori se nastavlja dok pijaca u Nikšiću i dalje ne funkcioniše. U ponudi nije bilo priplodnih junica simentalke rase kao ni junica meleza.

Cijene su uglavnom zadržane na prošlonedjeljnom nivou. Značajniji pad cijene bilježimo kod junadi simentalke rase do 300 kg čija je prosječna cijena po kg žive mjere sa 2,1€ pala na 1,9€ (-0,2€) i junadi meleza do 300 kg čija je prosječna cijena po kg žive mjere sa 2,05€ pala na 1,85€ (-0,20€).

Bar

Karakteristično za ovaj period sva trgovina se obavlja na farmama. Trguje se sa malo kategorija i cijene su bez bitnih promjena. I dalje je karakteristično za opštinu Ulcinj da trgovci od farmara kupuju trupove zaklanih grla a cijene za telad sada iznosi do 5€, krave do 2,5€, a cijena junadi preko 300 kg do 3,5€ po kilogramu polutke.

Berane

Ponuda žive stoke na stočnoj pijaci u Beranama je ove sedmice bila malo bolja u odnosu na prethodnu. Bolja ponuda se odnosi na kategorije: teladi, krava za klanje, priplodnih ovaca, priplodnih

junica i krava. Priplodne junice se još uvijek mogu naći samo na poljoprivrednim gazdinstvima i njihova ponuda je i dalje znatno manja od tražnje. Dobra ponuda je zapažena kod priplodnih ovaca, a i cijena ove kategorije je u porastu i kreće se do 150€/grlu (sa jag-njetom). Ponuđena prasad su namijenjena za dalji tov, a uglavnom su iz uvoza.

Nikšić

Stočna pijaca u Nikšiću ni ove sedmice nije održana. Kupovina i prodaja se obavlja direktno na farmama. Tako su cijene i ponude uzete direktno od farmara. Cijene su približno iste kao i prošle nedjelje

Pljevlja

Ponuda stoke na pijacama u Pljevljima bila je bolja nego protekle sedmice. Ponuđena su i mlada jagnjad (30grla) ali zainteresovanih kupaca nije bilo. Cijene su iste kao i prethodne sedmice, a uzete su na pijaci i od farmera.

Podgorica

Zbog lošeg vremena ponuda na podgoričkoj stočnoj pijaci bila je izuzetno slaba. Osim malog izbora ni kvalitet ponuđenih grla nije bio dobar. Najviše su

se prodavala prasad čija cijena je ustaljena već nekoliko nedjelja.

Bijelo Polje

Na stočnim pijacama u Bijelom Polju u toku ove sedmice izražena je pojačana ponuda teladi meleza i ovaca sa jagnjadima. Cijene su uz neznatna kolebanja zadržale približno isti nivo, ali su razlike jače izražene između stočnih pijaca u Pavinom Polju i Tomaševu u odnosu na stočnu pijacu u Loznoj gdje su cijene znatno više.

REPUBLIKA CRNA GORA MINISTARSTVO POLJOPRIVREDE, ŠUMARSTVA I VODOPRIVREDE

IZVJEŠTAJ O CIJENAMA ŽIVE STOKE

Datum prikupljanja podataka: 7– 14. 3. 2007. godine
Izveštaj sastavila: Služba za selekciju stoke RCG

	Stoka Rasa jm	Bar Stočna pijaca	Berane Stočna pijaca	Bijelo Polje Stočna pijaca	Nikšić Stočna pijaca	Pljevlja Stočna pijaca	Podgorica Stočna pijaca	Crna Gora
1	Telad 80-160 kg SIM kg	~	2.50 (2.50-2.50)	2.80 (2.60-2.90)	~	~	3.00 (3.00-3.00)	2.77 (2.70-2.80)
2	Telad 80-160 kg kg	2.70 (2.50-2.80)	2.50 (2.50-2.50)	2.30 (2.20-2.50)	2.80 (2.70-3.00)	2.50 (2.40-2.60)	3.00 (3.00-3.00)	2.63 (2.55-2.73)
3	Junad do 300 kg SIM kg	~	~	1.60 (1.50-1.70)	~	~	2.20 (2.00-2.20)	1.90 (1.75-1.95)
4	Junad do 300 kg kg	~	~	1.50 (1.40-1.60)	1.90 (1.70-2.00)	1.90 (1.80-2.00)	2.10 (1.80-2.20)	1.85 (1.68-1.95)
5	Junad preko 300 kg kg	1.70 (1.60-1.80)	1.50 (1.50-1.50)	~	1.60 (1.50-1.80)	~	~	1.60 (1.53-1.70)
6	Krave za klanje SIM kg	~	1.10 (1.10-1.10)	~	~	~	~	1.10 (1.10-1.10)
7	Krave za klanje kg	0.80 (0.75-1.10)	1.00 (0.90-1.10)	0.90 (0.80-1.00)	0.90 (0.70-1.10)	1.00 (1.20-0.90)	0.80 (0.80-1.00)	0.90 (0.86-1.03)
8	Prasad kg	2.80 (2.80-2.80)	2.60 (2.60-2.60)	3.00 (2.80-3.50)	3.00 (2.70-3.20)	~	2.50 (2.50-2.70)	2.78 (2.68-2.96)
9	Jagnjad kg	~	2.80 (2.80-2.80)	2.80 (2.60-3.00)	3.00 (2.80-3.10)	~	3.00 (3.00-3.10)	2.90 (2.80-3.00)
10	Šilježad kg	~	~	~	2.40 (2.30-2.50)	~	~	2.40 (2.30-2.50)
11	Ovce za klanje kg	~	2.00 (2.00-2.00)	~	~	~	~	2.00 (2.00-2.00)

	Stoka Rasa jm	Bar Stočna pijaca	Berane Stočna pijaca	Bijelo Polje Stočna pijaca	Nikšić Stočna pijaca	Pljevlja Stočna pijaca	Podgorica Stočna pijaca	Crna Gora
12	Priplodne ovce grlo	~	150.00 (120.00- 150.00)	120.00 (100.00- 140.00)	150.00 (120.00- 170.00)	~	110.00 (95.00- 140.00)	132.50 (108.75- 150.00)
13	Priplodne koze grlo	~	~	110.00 (90.00- 120.00)	130.00 (120.00- 150.00)	~	140.00 (120.00- 140.00)	126.67 (110.00- 136.67)
14	Priplodne junice HF grlo	~	~	~	1,100.00 (800.00- 1,200.00)	~	~	1,100.00 (800.00- 1,200.00)
15	Priplodne junice Smeđa grlo	~	1,100.00 (800.00- 1,100.00)	~	~	1,000.00 (800.00- 1,100.00)	~	1,050.00 (800.00- 1,100.00)
16	Priplodne krave HF grlo	~	~	~	1,100.00 (900.00- 1,300.00)	~	920.00 (700.00- 1,600.00)	1,010.00 (800.00- 1,450.00)
17	Priplodne krave Smeđa grlo	800.00 (800.00- 800.00)	~	~	~	950.00 (900.00- 1,100.00)	~	875.00 (850.00- 950.00)
18	Priplodne krave Melez grlo	~	800.00 (600.00- 1,200.00)	750.00 (700.00- 800.00)	600.00 (400.00- 800.00)	~	~	716.67 (566.67- 933.33)

*Kvalitet proizvoda je dobar ukoliko drugačije nije naznačeno

Cene žive stoke - stočne pijace u Srbiji za period 5-11.03.2007. godine

Jedinica mere din/kg		Težina/ uzrast	Rasa	Centralna Srbija												Vojvodina						Dominantna cena Srbija		
				Beograd	Obrenovac	Čačak	Kragujevac	Kraljevo	Loznica	Niš - Beljin	Pirot	Požarevac	Smederevo	Osiponica	Vranje	Zajčar	Kikinda	Novi Sad	Pančevo	Sombor	S.Mitrovica		Subotica	Zrenjanin
Dviske	sve	Jagnjad	sve	160	220	150	160	150	160	150	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	160
				210	200	180	180	200	200	200	200	170	180	200	200	200	180	185	180	200	180	---	---	200
Jarići	sve		sve	---	---	120	---	145	150	---	140	150	160	---	150	---	160	170	180	---	---	---	150	
				---	---	120	---	---	---	---	---	---	---	---	---	120	---	---	---	---	---	---	120	
Junad	do 300 kg	HL	HL	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	120	
				150	---	130	113	---	140	140	125	---	---	135	135	---	---	---	---	---	---	---	---	150
Junad	do 300 kg	SM	SM	140	130	130	130	115	130	130	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	130	
				80	---	80	---	90	80	---	70	---	---	75	70	---	---	---	70	65	---	---	---	70
Koze	sve		sve	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	70	
				---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	70	65	---	---	---	---	---	---	70
Krave za klanje	SM		SM	80	90	80	80	80	80	85	80	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	80	
				65	70	65	---	---	65	---	55	55	---	---	---	---	60	---	---	55	55	---	---	---
Krmače za klanje	>130 kg	sve	sve	120	110	110	100	100	100	90	100	110	120	100	80	90	80	90	---	---	---	---	100	
				150	110	110	---	150	---	---	115	120	110	120	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---
Ovca	sve	Ovnovi za priplod	sve	110	90	90	---	100	110	110	85	100	130	120	120	100	110	90	110	---	---	---	110	
				100	80	85	80	95	95	100	75	90	120	110	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---
Priplodne junice	sve		sve	82000	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	
				---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---
Priplodne krave	HL		HL	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	
				---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---
Priplodne krave (din/grlu)	SM		SM	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	
				160	---	160	---	190	150	---	140	150	---	---	135	---	---	---	---	---	---	---	---	---
Šilježad	sve		sve	230	---	180	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	
				270	250	250	230	230	240	230	190	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---
Telad	80-160 kg	HL	HL	75	85	75	---	70	80	---	70	75	85	85	75	55	75	60	65	---	---	---	75	
				70	80	65	---	65	70	---	65	65	80	80	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---
Tovljenici	80-130 kg	sve	sve	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	
				---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---
Tovljenici	>130 kg	sve	sve	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	
				---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---

Izvor: STIPS

Cijene su izražene u dinarima. (1Euro = 81 dinar)

Prikaz cijena u kn/kg za grupu proizvoda / Stočni sajam-livestock market

Prices for product group

U razdoblju: od 05.03.2007. do 11.03.2007. (10.tj.2007.god.)

Uspoređeno s razdobljem: od 19.02.2007. do 25.02.2007.

(8.tj.2007.god.)

Hrvatska

Proizvod	Tip	Cijena	Razl.
tele simental (80-160 kg)-calf .	1.Min	20.00	2.00
	2.Max	29.00	2.00
	Prosjek	23.34	-0.17
tele holstajn (80-160kg)-calf .	1.Min	23.00	0.00
	2.Max	23.00	-1.00
	Prosjek	23.00	-0.50
junica simental (za klanje)-heifer .	1.Min	9.00	-1.00
	2.Max	13.00	0.00
	Prosjek	10.51	-0.48
junica holstajn (za klanje)-heifer .	1.Min	8.00	0.00
	2.Max	8.00	-1.00
	Prosjek	8.00	-0.50
bik simental (>450kg)-beef .	1.Min	11.00	0.00
	2.Max	16.00	0.00
	Prosjek	12.19	0.16
bik holstajn (300-450 kg)-beef .	1.Min	10.00	-1.00
	2.Max	11.00	0.00
	Prosjek	10.50	-0.50
krava simental (za klanje)-cow .	1.Min	4.00	0.00
	2.Max	10.00	0.00
	Prosjek	5.87	0.13
odojak (25-35 kg)-piglets .	1.Min	10.00	0.00
	2.Max	22.00	0.00
	Prosjek	12.87	0.35
svinja (80-120 kg)-pig .	1.Min	7.50	0.50
	2.Max	15.00	0.00
	Prosjek	8.49	-0.31
krmača (za klanje)-sow .	1.Min	5.00	0.00
	2.Max	8.00	-1.00
	Prosjek	6.13	-0.04
janjad-lambs .	1.Min	20.00	2.00
	2.Max	35.00	5.00
	Prosjek	26.17	1.49
ovca (za klanje)-sheep .	1.Min	-----	-----
	2.Max	-----	-----
	Prosjek	-----	-----
jare-kid goat .	1.Min	-----	-----
	2.Max	-----	-----
	Prosjek	-----	-----
ždrijebe-foal .	1.Min	11.00	-1.00
	2.Max	12.00	-1.00
	Prosjek	11.50	-1.00
konj-hors .	1.Min	10.00	0.00
	2.Max	10.00	0.00
	Prosjek	10.00	0.00

Cijene su izražene u kunama. (1Euro = 7,3 Kuna)

Izvor: TISUP

COMMISSION EUROPEENNE		CENE STOKE ZA KLANJE U EU																								Datum				
Direction générale de l'Agriculture		CENE NA TRŽIŠTU																								od.:				
D2. Viandes bovine, porcine, ovine et aviculture		ZEMLJE ČLANICE																								do.:				
		PRIX DE MARCHÉ - ETATS MEMBRES																												
		MARKET PRICES - MEMBER STATES																												
(EURO/100kg P.C/DW)		BE	BG	CZ	DK	DE	EE	GR	ES	FR	IE	IT	CY	LV	LT	LU	HU	MT	NL	AT	PL	PT	RO	SI	SK	FI	SE	UK	EU	
Junad U2	319.25	273.42	323.27	325.03		414.50	387.03	346.00	290.24	371.91				218.04	340.90			333.16	322.69	244.29	401.90		300.41	271.28		286.37	308.43	359.42		
Junad U3	295.27	268.79	318.17	321.67		412.20	381.62	332.00	290.20	354.62				321.83				331.76	323.16	251.22	395.90		295.58	278.39		294.77	298.36	343.49		
Junad R2	280.72	268.90	306.63	319.58	235.39	407.97	413.93	316.00	283.81	326.97				321.20	201.08	321.20		299.81	315.26	241.45	392.70	188.89	293.39	269.53	315.15	282.81	289.28	329.67		
Junad R3	257.51	264.12	307.57	314.70		402.40	345.21	307.00	285.33	322.69				184.01	186.02	251.66		366.88	296.20	315.91	243.61	388.80	175.61	294.66	266.55	323.41	288.31	291.64	318.80	
Junad O2	239.13	230.09	244.68	291.46	282.48	195.89	379.60	304.79	283.00	273.09	289.15	281.33	164.42	189.26	254.90	234.67	366.88	263.75	293.12	236.76	379.00	180.63	279.98	251.31	267.44	272.25	268.69	276.84		
Junad O3	222.61	235.20	252.07	281.40	284.41	179.08	373.02	321.27	278.00	273.44	278.28	281.33	167.04	189.39	249.90	223.79	366.88	268.45	298.32	237.99	371.00	186.83	281.91	264.28	272.16	276.99	282.96	282.96		
Junad	285.32	233.01	284.60	291.59	307.58	196.41	394.10	364.41	315.71	284.56	347.91	281.33	170.53	189.79	321.69	321.52	366.88	290.41	318.38	240.54	389.47	181.07	292.75	267.33	272.52	279.22	284.32	321.43		
Bikovi R3		259.71	203.30	285.01	182.53			258.00	249.98										289.55	244.42				279.93	262.54		285.29		285.84	
Bikovi		259.71	203.30	285.01	182.53			258.00	249.98										289.55	244.42				279.93	262.54		285.29		285.84	
Goveda U2								348.00	288.40										349.89					291.41			308.81	317.78		
Goveda U3								348.00	288.91										336.69					299.41			268.80	310.69	318.37	
Goveda U4								327.00	288.78										332.76					295.41			308.08	303.03	303.03	
Goveda R3								318.00	283.61										316.17					295.41			283.03	304.33	299.33	
Goveda R4								303.00	283.93										303.00					270.31	305.01		296.88		296.88	
Goveda O3								270.00	274.55					155.70		267.25			303.42					172.95			275.70	285.65	276.37	
Goveda O4								264.00	274.87					181.09									165.28			266.43	296.46	285.40		
Goveda								300.07	280.53							291.97			325.02					169.48	296.02		274.70	300.20	292.53	
Krave R2	255.81							306.00		238.57									191.99	249.48				189.37			231.20	258.04		
Krave R3	246.47			207.14	255.23	252.04		173.67	200.77	310.00	239.79	230.56				305.17			248.83	234.40	187.11	214.90		154.65	187.69	189.43	264.06	233.74	261.49	
Krave R4				202.76	257.78	253.16	179.27		231.04	294.00	239.94								243.29	236.66	188.86				168.82	184.96	246.07	234.52	238.03	
Krave O2	227.16			183.46	206.39	226.19	132.74	169.35	191.76	254.00	223.15	183.72				127.42	143.39	260.80	188.66	217.63	203.49	181.80	206.50		174.72	208.07	244.67	184.72	211.15	
Krave O3	219.22	168.73	182.65	228.53	237.39	127.38	166.23	187.88	259.00	230.76	212.04				124.82	141.53	244.80	192.10	228.10	207.86	188.42	187.20		149.93	167.31	165.52	189.58	253.72	210.53	228.26
Krave O4	209.14	166.17	183.28	231.35	241.29	128.72	150.69	152.39	250.00	232.20					115.60	146.13	184.76		232.93	216.48	166.31			156.13	166.21	180.08	167.43	242.41	213.00	217.42
Krave P2	187.12	149.40	152.25	153.58	184.10	123.80	131.13	150.76	215.00	184.83	172.27	155.33	122.82	132.45	233.80	166.02		181.19	155.88	167.76	175.50		143.73	125.53	133.64	159.73	205.78	151.31	178.51	
Krave P3	175.46	155.55	133.26	184.44	166.37	122.65	119.11	149.29	240.00	222.32	184.25	155.33	128.95	144.46	231.28	180.04		204.86	185.73	171.19			148.75	129.41	142.73	160.00	232.39	174.71	205.08	
Krave	219.1	160.96	188.05	188.63	229.50	126.06	154.82	177.59	262.33	225.27	189.60	155.33	124.61	138.20	261.39	182.53	249.48	221.16	216.45	188.62	184.60	160.52	164.31	172.96	165.59	235.79	185.65	220.37	220.37	
Junice U2	327			243.55	307.43	306.11		373.25	395.00	291.30	411.84					351.60			322.85					304.79	308.38		384.31		384.31	
Junice U3	308.5									393.76	390.00	292.35	407.27											302.41			292.08	312.60	376.11	
Junice R2	284.5			211.28		298.98	257.50		326.06	333.00	286.03	376.09				322.40			177.55	273.50	201.61	394.80			235.24	196.19	273.55	311.66	328.04	
Junice R3	249.5			213.54	310.79	290.63	254.24	390.75	373.74	334.00	287.10	385.48				177.78	318.89		223.41	263.10	203.79				267.85	190.85	291.11	305.51	316.40	
Junice R4				211.56	301.53	282.88		276.96	312.00	287.89					174.11	163.49								200.70	260.51	198.02	275.59	302.46	288.93	
Junice O2				201.13	231.75	231.25	181.51	380.00	305.74	268.00	272.76	248.60			129.63	152.05	261.70	184.99	235.58	200.07	380.90				249.55	169.05	237.67	278.04	251.85	
Junice O3				235.20	201.56	262.61	240.08	172.31	366.20	307.82	283.00	276.52	242.45	241.63	138.24	156.99	254.21	189.49	241.99	203.15				168.23	262.70	236.46	271.50	287.81	254.88	
Junice O4				185.97	253.76	240.07	172.75		233.50	276.00	277.19				131.75	165.18			246.17	206.15				187.45	262.41	185.03	265.68	294.03	272.61	
Junice	289.9	235.20	210.17	277.34	269.86	178.66	373.48	359.19	345.67	283.69	387.08	241.63	137.08	156.46	306.33	182.00	322.85	187.66	278.49	203.45	392.46	184.29	267.03	160.10	220.52	270.74	299.45	316.10	316.10	
Politike	242.48	217.88	226.86	250.43	269.94	163.53	354.03	333.48	288.91	271.09	327.40	235.53	147.22	166.62	292.40	185.37	136.31	226.31	279.36	218.46	340.98	163.56	252.27	207.89	228.34	262.35	282.65	282.29	282.29	
Promena poslednje nedelje	-0.174	2.47	-0.80	0.98	1.43	4.03	0.98	-0.85	-0.34	-0.59	1.27	-0.06	2.69	4.82	1.48	-5.89	160	0.51	-1.46	4.13	-3.06	-2.39	6.90	2.11	0.13	-2.59	-0.12			

Izvor: EU Komisija

MUŠICE NA FARMAMA

Kako se približavamo toplijim sezonama, trebalo bi da razmislimo o kontroli mušica na farmama, zato što je poznato da mušice prenose kako životinjske tako i ljudske bolesti. Sa dolaskom toplijeg vremena, broj mušica počinje da se uvećava veoma brzo, jer se vrijeme smjene izlijevanja mušica u balezi i ostacima hrane za stoku znatno skraćuje. Neki od dobrih razloga za pripremu protiv sezone mušica su povećani rizik od mastitisa, konjuktivitisa i drugih infekcija i umanjenja proizvodnja.

MASTITIS

Mušice su poznate kao prenosioci bakterija streptokoka i stafilokoka u djelovima njihovih usta i stopala. Obična kućna muva (koja inače ne ujeda) svojim ustima upija vlagu dok se hrani. Mrljice koje možemo da vidimo na zidovima i ogradama torova su, u stvari, male količine ispljuvaka i fekalija koje muve ostavljaju iza sebe. Ove mrljice često sadrže bakterije koje će takođe biti ostavljene i na sledećem mjestu gdje muva sleti da bi se hranila ili odmorila. Mušice naročito vole raspadnutu materiju, bez obzira da li je životinjskog ili biljnog porijekla jer se hrane trulom površinom ili komadićima baljege. Česta meta za ishranu mušica su krave kojima između mliječnih perioda curi mlijeko. Zbog toga su krave u ovom periodu podložnije mastitisu više nego ostale krave. Često se dešava da mlijeko koje mušica upije sadrži mastitis, čime se povećava šansa da se ta bolest prenese dalje.

Muve koje ujedaju predstavljaju veliki problem za krave. Ove mušice često ujedaju vime krava, kao i krajeve vimena gdje je koža veoma tanka. Mušice su u stanju da izazovu toliko iritacija i oštećenja na krajevima vimena koje, na

kraju, rezultiraju – ranama i krastama. Vrste stafilokoka bakterija, kao na primjer *stafilokokus aureus* razvijaju se u ozljedama nastalim od ujeda, kao i oko krasta.

Mastitis može da se pojavi i na ranama od ujeda kod junica koje bi tek trebalo da se otele. Kao i u prethodno opisanom primjeru sa ranama na vimenu, i u ovom slučaju gotovo je sigurno da će se krava inficirati mastitisom. Slučajevi *stafilokokus aureus* mastitisa često postaju hronični, rezultirajući padom kvaliteta i količine mlijeka.

KONJUKTIVITIS

Moraxella bakterija koja izaziva konjuktivitis se može naći u izmetu teleta kojim se mušice hrane. Kada je broj mušica veliki, konjuktivitis se brzo širi sa teleta na tele. Obične kućne muve su posebno efikasne kao prenosioci bakterije, pošto se hrane od jedne vlažne tačke do druge. Muve na licu takođe brzo šire konjuktivitis. Dok većina rana od konjuktivitisa zaraste za 45 do 60 dana, u otprilike 1% slučajeva doći će do trajnog oštećenja i vid će biti izgubljen. U prilog štetnosti konjuktivitisa ulazi i cijena liječenja za koji su potrebni skupi antibiotici.

SMANJENA PROIZVODNJA

Kada se populacija muva koje ujedaju znatno uveća, muve počinju da proganjaju krave i telad. Pokušavajući da se odbrane, krave se zbijaju jedna uz drugu, trudeći se da zajedno dođu u centar stada. Ovakvo ponašanje drži krave podalje od hranilica, tako da proizvodnja mlijeka može da bude umanjena između 5% i 20%. Junad u razvoju, takođe ispoljavaju ovakvo ponašanje kada ih napada veliki broj

mušica. Čak se može desiti da u vrhu sezone napada muva koje ujedaju, junad izgubi na kilaži, iako bi u tom periodu trebalo da dobiju na tjelesnoj masi.

POTENCIJALNE INFEKCIJE

Muve su, takođe, prenosnici bakterija kao što su Salmonela i Ešerihia koli, potencijalnih nosilaca patogena koji se kasnije razvijaju, kako kod čovjeka tako i kod životinja.

Može se dogoditi da muve prenesu Salmonelu sa krave sa dijarejom u oboru gdje se liječi, do obližnje teladi. Nedavni izvještaji pokazuju da se Ešerihia koli (poznata kao "hamburger Ešerihia koli") pored toga što je prenose muve u djelovima usta i stopala, može razmnožiti i na samoj muvi. Tako muva postaje više od prenosioca – ona je, takođe, i mjesto za razmnožavanje.

Pošto se ove bakterije kontrolišu u klanicama koje uzimaju muzne krave, kontrola mušica na farmama bi mogla da postane vid smanjenja inficiranih krava koje pristižu u klanice.

KONTROLIŠITE MUŠICE SADA

Osnovna strategija za kontrolu mušica u mljekarstvu je da se smanji broj potencijalnih lokacija za razmnožavanje. Primarne lokacije za razmnožavanje mušica su u svježoj baljegi, materijalu za prostiranje (kao što je slama u oborima za telad), kao i u biljnom materijalu – silaži i sijenu.

Isjeckana trava koja se koristi kao đubrivo je takođe pogodno mjesto za razmnožavanje pojedinih vrsta mušica. Tipična mjesta na kojima se ovo dešava se nalaze uzduž ograda i hranilica. Uklanjanje ovih mjesta gdje se mušice razmnožavaju predstavlja najjeftiniji vid kontrole broja mušica. Skuplji metodi borbe protiv mušica uključuju biološku kontrolu i insekticide.

Vrijeme pred toplije sezone je pravi trenutak za razmišljanje o načinima borbe protiv mušica. Potražite mjesta gdje se mušice razmnožavaju i uklonite ih, prije nego što populacija počne da se razvija. Onog trenutka kada vrijeme postane toplije i idealno za brzo razmnožavanje, kontrola postaje mnogo teža i skuplja.